

Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma – pykälistä ja tiedosta käytäntöön

Alkoholista, tupakasta, huumausaineista ja rahapelaamisesta aiheutuu terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja, jotka kohdistuvat niin käyttäjiin itseensä, heidän läheisiinsä, muihin ihmisiin kuin koko yhteiskuntaankin. Pelkästään välittömät haittakustannukset julkiselle sektorille alkoholin, tupakan ja huumausaineiden osalta ovat lähes kaksi miljardia euroa. Lisäksi kustannuksia tulee rahapelihaitoista, joiden kustannuksia ei ole vielä arvioitu.

Laista toimintaohjelmaan

Joulukuussa 2015 tuli voimaan laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015), joka ohjaa päihdehaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi tehtävää työtä. Työ kattaa alkoholi-, huume- ja rahapelihaittojen sekä tupakka- ja nikotiiniutuotteiden käytön vähentämisen.

Toimivilla kysyntään ja tarjontaan vaikuttavilla menetelmillä kustannuksia ja haittoja voidaan vähentää. Lain toimeenpanon tueksi julkaistuun Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmaan on koottu tietoa tutkituista menetelmistä ja yhteistyön mahdollisuuksista työn suunnittelun ja toteuttamisen tueksi. Toimintaohjelma nostaa esille mahdollisuuksia tehdä vaikuttavaa, laaja-alaista sekä kustannustehokasta ehkäisevää päihdetyötä käytännössä. Toimintaohjelma on jatkoa Alkoholiohjelmassa tehdyille työlle.

Painopisteillä vaikuttavampaan työhön

Toimintaohjelmaan on valittu kuusi painopistettä, joihin liittyen esitetään tavoitteet ja kehittämiskohteet:

- Ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset rakenteet ovat kunnossa
- Haitoista viestitään tutkittuun tietoon perustuen yksilöiden ja yhteisöjen valintojen sekä sosiaali- ja terveystieteiden tueksi
- Riskikäyttö ja haitat tunnistetaan sekä tukea tarjotaan varhaisessa vaiheessa
- Alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn kehitettyä Pakka-toimintamallia toteuttavien kuntien ja alueiden määrä lisääntyy
- Haittojen ehkäisyyn panostetaan lähiyhteisöissä
- Ammattilaisilla on riittävästi ehkäisevän päihdetyön osaamista.

Koppi kunnissa ja alueilla

Niin lain kuin toimintaohjelmankin tavoitteena on edistää terveyden ja hyvinvoinnin tasa-arvoa, varmistaa ehkäisevän päihdetyön edellytykset koko maassa sekä tukea erityisesti kuntien ja alueiden työn kehittämistä ja tehostamista.

Alkoholin, huumeiden ja tupakka- ja nikotiiniutuotteiden käytön sekä rahapelaamisen aiheuttamiin ongelmiin ei ole yksinkertaisia tai helppoja ratkaisuja. Yhteisellä otteella saamme parempia tuloksia ja voimme vaikuttaa kokonaisvaltaisemmin. Nyt kun valmistellaan seuraavia kunnan ja alueiden laajoja hyvinvointikertomuksia kannattaa tutustua, miten oman kuntansa ja alueensa työstä saisi aiempaa vaikuttavampaa ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman tavoitteiden ja keinojen avulla.